

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

An furtum in loco sacro sit contra reuerentiam illi debitam; & quæ poena
furantibus sit imposita. punct. 2

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

facto ad vñs turpes, & inhonestos. Deinde Paulus 2. Corinth. 11. reprehendit eos, qui in templo manducabant & bibebant communi, & ordinario modo, nihil discernentes inter locum sacrum, & profanum. Ergo à fortiori reprehendendi sunt, si ibidem luxuriantur, furtantur, maledicunt. &c. Denique Christus Dominus vendentes columbas è templo eiecit, vt propter profanatores, Ergo à fortiori eiecisset, si ibi peierantes, murmurantes, luxuriantes offendisset. Ergo seclufa omni lege positua omnes hæc actiones sacrilegia sunt, & ita tenet relaxus Syluest. verbo concessio. 1. quæst. 10. Corduba in sum. q. 190. Med. Cod. de cons. quæst. de circumstantiis loci sacri, suar. c. 1. de relig. cap. 7. à num. 6. Subdit tamen hanc malitiam sacrilegij conuenit omnibus peccatis externis commissis in loco sacro, non interis; quia interna peccata non videntur inferre iniuriam loco sacro, vt prope intencibila. Ad dique non omnia peccata externa, est mortalia sint, mortalia esse in ratione sacrilegij, sed illa tantum quæ specialem deformitatem cum illo loco habent. Quæ autem hæc sint prud. nis arbitrio relinquunt; dicitque esse optimum signum ad discernendum esse graue sacrilegium, quando graue scandalum generatur. Secus è contra.

7 Nihilominus seclulo iure posituo credo probabilius nullum peccatum in Ecclesia commissum habere specialem malitiam sacrilegij, nisi solum illud peccatum, quo locus sacer conuenitur, & profanatur. Ita Caiet. 2. 2. q. 99. ad 5. dub. voto lib. 2. de iust. quæst. 4. art. 4. Nauarr. in sum. cap. 6. num. 11. Et in cap. consideret. de penit. dist. 5. in princ. num. 9. Et seq. Sanch. lib. 9. de mar. dist. 5. num. 4. Et 5. Bafil. de Leon. lib. 10. cap. 10. num. 9. Valq. 1. 2. dist. 98. num. 4. Et seq. Ioann. Gutier. lib. 1. can. quæst. cap. 31. num. 35. Valen. 2. 2. dist. gener. quæst. 15. p. 1. S. prætera. Incl. Azor. 1. 3. lib. 3. cap. 3. 1. quæst. 3. & alij. Mouer. primò; Quia seclulo iure posituo in tantum peccata in Ecclesia commissa possent esse sacrilegia, quatenus eius consecrationi & benedictioni opponuntur. Sed nullum peccatum ex iure nature seclula lege positua opponitur consecrationi, aut benedictioni; si quidem nullum est, quod consecrationem aut benedictionem tollat seclula lege positua id statuentem. Ergo nullum est peccatum sacrilegij. Dices opponi sim consecrationis, tamen consecrationem non tollit; cum enim Ecclesia consecrata sit ad Deum laudandum, & honorandum, si ibi dem illum inhonoras, te opponis fini per consecrationem intento. Sed contra, quia inde non inferitur esse speciale sacrilegium. Tum quia laudare Deum in Ecclesia non est speciale præceptum. Et dato esse speciale præceptum, non est speciale præceptum laudandi Deum toto die. Item non videtur speciale præceptum ex consecratione loci, illum non offendendi. Sicut etiam si dies festi instituti sint ad Deum laudandum, & honorandum, non est speciale præceptum contra festorum obscurationem si Deum aliquo peccato offendas. Aliàs omnia peccata die festo commissa specialem habent malitiam sacrilegij, quia opponuntur fini intento in obseruatione festorum, quod est contra communem sententiam. Ergo peccata commissa in Ecclesia, esto sint contra finem per consecrationem intentum, sacrilegia non erunt. Ad rationem enim sacrilegij debebant esse specialiter ob reuerentiam illius loci facti prohibita. Secundo, & præcipue, quia si seclula lege positua, scilicet, & sanguinis effusio sacrilegium constituit, ob inleceantiam quam in locum sacrum continere videtur, etiam tactus impudici, muturatio, testimonium falsum, alape inlicitio, & cetera omnia peccata sacrilegia debent esse. At in communiori, & ferè omnium sententia hoc generaliter non admittitur. Ergo non est admittendum sacrilegium in illis peccatis pollutentibus Ecclesiam, seclula lege positua. Quod si concedas omnia illa peccata sacrilegia esse, at non esse in ratione sacrilegij mortalia; quia non videntur grauem iniuriam loci sacri continere; difficilimum est determinare quæ grauem irreuerentiam contineant, quæ non. Cum ergo materia præcepti debet liquida esse, & clara, efficitur sanè sola illa peccata sacrilegia esse, quæ specialem contemptum loci sacri important, quæque speciali præcepto posituo ob reuerentiam loci sacri prohibita sunt. Neque obinde sit qualibet peccata facta in loco sacro non habere aliquam maiorem grauitatem. Habent equidem; sed intra eandem speciem, vt dixit Caiet. statim referendus, sicuti peccata commissa die festo grauiora sunt commissis die feriato, non tamen mutant speciem necessario confrendam, sic Caiet. 1. 2. q. 7. Et 2. 2. quæst. 99. ad 1. dub. Scotus lib. 2. quæst. 4. art. 4. §. sed air. Victor. in sum. quæst. 196. Angles in floribus quæst. 9. in difficultate. An locus sacri in quolibet peccato speciem mutat. Nauarr. in sum. cap. 6. num. 11. Et in cap. consideret. de penitent. dist. 5. in princ. num. 19. Et seq. Tab. Valq. 1. 2. dist. 98. à num. 4. Et seq. Ioann. Gutier. lib. 1. canon. quæst. cap. 31. num. 35. Bafil. de Leon. lib. 10. de mar. cap. 10. num. 9. Sanch. lib. 9. dist. 15. num. 4. Et 5. Valen. 2. 2. dist. 6. generalis. quæst. 15. p. 1. vers. prætera ad eandem speciem. Fagundez 2. p. de præcept. Eccles. lib. 4. cap. 4. num. 10.

8 Neque obstant argumenta pro priore sententia posita. Ad primum responderet Bafil. de Leon. num. 10. actum conjugalem sine necessitate, & exonerare ventrem gratia leuandæ naturæ, non esse sacrilegium, quamuis fiat in loco sacro, præsumi tamen esse, sicuti præsumetur hæreticus, qui in imaginem

spueret, quamuis reuera possit esse sine hæresi. Sed mihi videtur affirmandum vtramque actionem sacrilegium esse; quia locum sacrum vili pendis; si quidem eum, ac si esset vile cubiculum, & bestiarum stabulum, pertractas; si enim pedibus imaginem conculcares, nemini esse potest dubium te graue sacrilegium committere; quia irreuerenter, & turpiter sancta pertractas, sic de loco sacro dicendum videretur. Neque inde fit ad alia peccata muturatio, blasphemæ, testimonij falsi, esse doctrinam extendendam; quia hæc non videntur locum sacrum irreuerenter pertractare. Non enim assumitur locus sacer, vt medium ad illas exercendas, sicuti assumitur in actionibus turpibus, & inhonestis. Et idem videtur dicendum de coniuuantibus in templo, & mercaturam exercentibus ex proposito, esse quidem actiones locum sacrum contempnentis, vel saltem sic præsumi; eaque de causa à templo expelluntur.

PUNCTUM II.

An furtum in loco sacro sit contra reuerentiam illi debitam, & quæ pœna furantibus sit imposita.

- 1 Tripliciter furtum contingit.
- 2 Alter ius ciuile, alter ius canonicum de furantibus in loco sacro loquuntur, sed iuri canonico standum est.
- 3 Probabilius est sacrilegium esse, si non sacrum de sacro surripitur, tamen si ibi depositum non sit.
- 4 Nullus sacrilegus fur excommunicationem contrahit, nisi simul Ecclesiam offingat.
- 5 Si cum furto sacrilegum mixta sit effraçtio Ecclesie, excommunicatione incurritur.
- 6 Pœna ferenda arbitrio iudicis relinquitur, quod arbitrium usque ad pœnam mortis extendi potest.

1 **T**ripliciter furtum contingere potest. Primò, si sacrum de loco sacro furis. Secundo, si sacrum de non sacro. Tertio, si non sacrum de sacro. In præsentem non est sermo quando sacrum de loco non sacro furaris, quia huiusmodi furtum non est contra reuerentiam debitam loco sacro. Solum de primo, & tertio, agendum est.

2 Quia in re aliter ius ciuile, quàm canonicum procedit. Nam ius ciuile solum admittit sacrilegij actionem, quando sacrum de loco sacro furaris leg. Dim. vers. §. ad leg. 1ul. secularis ubi inquit Imperator. Res Priuatorum si in adem sacrum depositæ surreptæ fuerint, furti actionem, non sacrilegij esse; & tradunt ferè omnes Doctores, vt videre est in Iulio Claro in præf. v. sacrilegium, num. 1. Decian. tract. crim. lib. 6. cap. 15. n. 6. Cardin. Tufchus præf. verbo sacrilegium, concl. 6. num. 2. Fatinac. de furtis, quæst. 172. num. 5. Dixi ius ciuile non admittit sacrilegij actionem, sed furti, quia ius ciuile non determinat, an sit peccatum sacrilegij; quia ad ipsum non spectat peccatorij species definitio; solum enim definit, an sit sacrilegus, vel vt furtum puniendus sit; sic notauit Suar. 1. 1. de relig. c. 5. n. 2.

Ius verò canonicum (cui in hac parte standum est) sacrilegium affirmat esse, non solum si sacrum de loco sacro furis, sed etiam si non sacrum de sacro. Habetur exp. quisquis 179. 4. ubi sacrilegium committitur auferendo sacrum de sacro, vel non sacrum de sacro, aut sacrum de non sacro, Menoch. de arbitrar. lib. 2. casu 389 à num. 10. Cardin. Tufchus, Decian. & Fatinac. supra. Et aij innumerati ab ijsis relati.

3 Limitant autem aliqui Doctores Theologi hanc doctrinam, vt intelligatur de non sacro in loco sacro deposito, aut Ecclesie in custodiam tradito. Secus verò si accidentaliter ibi existit. Sic Viscona in sum. quæst. 196. Fagundez de præcept. Eccles. 2. p. lib. 4. cap. 4. num. 9. circa finem. Probabile reputat Eiman. Suar. verbo sacrilegium. Azor. 1. p. lib. 2. cap. 27. quæst. 6. Lessius de iust. lib. 2. cap. 45. dub. 3. num. 14. Et quid in quando non sacrum loco sacro custodiendum committitur, res est certa. Tum ob supradictum textum quisquis, qui saltem in hac significatione verificari debet. Tum quia ea quæ Ecclesie custodienda traduntur, Ecclesie sunt, & aliquo modo sacra; ipsaque Ecclesie, vel potius Deo, qui ibidem præest, in sui tutelam suscipit. Fit ergo irreuerentia Ecclesie, & Deo, si ab eius potestate sibi commissum cripias. Quod si non Ecclesie sit traditum, sed causa ibi existat, non videtur specialis irreuerentia loco sacro fieri, potius quàm in aliis peccatis. Cæterum, probabilius confecto cum nuper dictis, reliquisque Doctotibus, sacrilegium committi fortipiendo quamcuoque rem, sine in custodiam traditam Ecclesie, siue non. Quia textus in e. quisquis absolute determinat sacrilegium esse, si non sacrum de sacro furis, neque limitat ad non sacrum depositum, & in custodiam traditum. Ergo neque nos limitare debemus; cum hæc limitatio non augeat honorem loci sacri, sed potius diminuat. Item ipse textus expresse videtur loqui de re in Ecclesia existente, etiam si ibi deposita non sit. Inquit enim. Si qui deposita, vel alia quælibet exinde abstuluerint velut sacrilegi canonice sententia subiacent.

4. Pena autem furantium in loco sacro duplex esse potest, alia ipso iure lata, alia ferenda. Si de pena ipso iure lata loquamur; aliqui existimant; quoscumque fures sacrilegos ipso iure excommunicatos esse. Adducitur *c. canon. 12. quæst. 3.* ibi Ecclesiarum Dei violatores autoritate Dei, & iudicio S. Spiritus, à gremio sanctæ matris Ecclesiæ, & consortio totius Christianitatis eliminamus. Item adducitur *c. omnes Ecclesiæ 17. q. 4.* Ibi omnes Ecclesiæ raptores, atque suarum facultatum alienatores à liminibus sanctæ matris Ecclesiæ anathematizatos pellimus, & damnamus. Deinde allegatur *cap. quisquis 17. quæst. 4.* ubi communione priuatur, qui Ecclesiam Dei violauerit, & aliqua sine licentia illius, cui commissa esse dignoscitur, inde abtulerit. In his ergo videtur fures sacrilegos excommunicationi subiectos esse. Cæterum, probabilis est nullum sacrilegum furem ipso iure excommunicatum esse, nisi simul Ecclesiam effringat. Priorem partem, scilicet furem simplicem sacrilegum excommunicatum non esse, docet Suar. *t. 5. de censur. disp. 22. sect. 2. num. 6.* Azor. *1. p. lib. 9. cap. 27. quæst. 13.* Bonac. *disp. 3. de primo decal. præcepto, quæst. 6. p. unica, num. 13.* Probat textus in *cap. ult. de furtis*, ubi qui furatus fuit calicem Ecclesiæ, si non est infamia publica notatus, admittitur ad ordines peracta penitentia, absque vlla absolutione: & in *cap. conquisitio de foro competenti*, dicitur anathemati subiciendos esse inuatores rerum Ecclesiæ, donec satisfecerint. Non est igitur excommunicatio ipso iure lata aduersus eos. Neque supradicti textus contrarij aliquid probant. Nam *cap. canon.* solum modum præscribit excommunicandi, non de facto excommunicat, vt placet Hugo, & Card. ibi. Quod si de facto excommunicationem ferat, cum non sit ille textus alicuius concilij generalis, non videtur pro tota Ecclesia obligare posse, neque pro lege taliter est receptus. *cap. verò omnes Ecclesiæ* non fert excommunicationem; sed approbat excommunicationem, si fiat, vel potius declarat quid cum excommunicatis faciendum est nempe pellendos, & excludendos esse ab Ecclesia. Denique *cap. quisquis* non infert excommunicationem, sed communionis Eucharistiæ priuationem, siquidem paulo inferius, si contumax existat, mandatur à communionem fidelium priuari.

5. Verum si cum furto sacrilego mixta sit extractio Ecclesiæ, communis sententia affirmat excommunicationem incurri, ex *cap. conquisitio de sententia excommunicat.* ubi aduersus quosdam, qui Ecclesias confregerunt, easque spoliare non dubitarunt, dicitur, *Mandamus, quatenus si est ita, memoratos sacrilegos excommunicatos nunciatis, & factis sic excommunicatos archiepis emitari, donec passis iniuria congruè satisfecerint, & damna pro eis data restituerint. Et cum literæ vestræ res vultu acem continentibus, Apostolice se conspectui repræsentent.* Et licet in huiusmodi textu non videatur ferri excommunicatio, sed iam lata & incurta mandati, vt publicetur, vt constat ex illis verbis, *mandamus, quatenus si est ita, memoratos sacrilegos excommunicatos nunciatis.* Quæ verba non ad ipsos delinquentes, sed ad iudices diriguntur. Nihilominus, quia non potest quis excommunicatus nunciari, quin prius excommunicatus sit, fit sane ex illo textu colligi, ipsos taliter delinquentes excommunicatos esse, siue illa excommunicatio ex illo textu, siue ex alio antecedenti habeatur. Probabilis tamen credo ex illo textu haberi, quia ille textus, non solum mandat denunciari excommunicatos sic delinquentes, sed implicite, & virtute eos excommunicat, facit enim hunc sensum. Mandamus, quatenus si ita est, memoratos sacrilegos, quos ex nunc excommunicamus, excommunicatos nunciatis; sic Suar. *t. 5. de censur. disp. 21. sect. 2. à num. 6.* Azor. *1. p. lib. 9. cap. 27. quæst. 12.* Bonac. *disp. 3. de primo decal. præcepto, quæst. 6. p. unica, num. 12.* Sayrus *lib. 3. cap. 29. num. 14.* Grassi *1. p. lib. 2. cap. 28. num. 12.* & alij ab eisdem relati. Aduerto tamen ad hanc excommunicationem incurrendam duplicem actionem requiri, quarum vna deficiente, vel in suo genere leui existente cessat excommunicatio. Requiritur ergo fractio Ecclesiæ, & illius spoliatio; quia vtraque actio in *cap. conquisitio* apponitur. Vnde si illam Ecclesiam ab aliis perforatam spoliis, vel illam spoliis absque violento ingressu, nullam censuram incurrit: sic Doctores supra relati. Secundò, aduerto hanc excommunicationem non esse reseruatam, quousque denunciata non sit; quia post denunciationem dicitur, debere se Pontifici præsentare; sic Suar. & Bonac. *supra, & Tolet. cap. 3. num. 8.* Lessius *lib. 2. cap. 45. dub. 4. num. 21. & 22.*

6. Quod si de pena ferenda sermo sit, communis sententia Doctorum est esse arbitrariam pro conditione furti, & qualitate personarum ex *leg. 4. §. mandatis autem, ff. Ad leg. Iul. Peculatus, & ibi glossa, & plurius exornat Anton. hom. cap. 5. de furtis num. 11.* Clarus. *præct. §. sacrilegium, num. 4. in princ. Decian. tract. crimin. lib. 6. c. 33. Rub. de penis sacrilegij, à num. 5.* Menoch. *lib. 2. de arbitrar. casu 389. à num. 2.* Diaz. *præct. cap. 87. num. 3.* Farinac. *7. p. de furtis, quæst. 17. 2. à num. 11.* Hoc tamen arbitrium potest index extendere vsque ad penam mortis, vt manifestè constat ex *leg. sacrilegij penam, ff. Ad leg. Iul. peculatus, ibi sacrilegij penam debet proconsul pro qualitate personæ, proque rei conditione, & temporis, & ætatis, & sexus, vel tenerius, vel clemensius statuere, & seio multos ad bestias damnasse sacrilegos, nonnullos etiam viuos exulisse,*

alios verò in furca suspendisse. Decian. Farinac. Clams, & Menoch. *supra.* Et certe sacrilegium, ubi res facta de loco furripitur; regulariter pena mortis puniendum est, nisi leuitas furti, & ætas minor delinquentis obligent penam minorem, vt bene comprobatur Menoch. à num. 4. & Farinac. num. 25.

PUNCTVM III.

An actiones forenses secularium iudiciorum obtineant reuerentiæ debitæ locis sacris?

1. Certum est obtinere.
2. Non licet iudicibus secularibus extra necessitatem summariam informationem facere in Ecclesia, etiam illorum, qui ad illam conuenerunt.
3. Processus, & sententia iudicis Ecclesiastici non prohibetur illi fieri.

1. Constat obtinere, esse grauem culpam locis sacris vt ad illarum exercitum ex *cap. deest, de immunit. Ecclesiar. in 6.* vbi Gregor. X. inquit. *Omnia in Ecclesiis secularium iudiciorum strepitum conuulsiue, nulla inibi causa per laicos maxime criminalis agitur, sine loca eadem à laicorum cognitionibus aliena.* Quæ verba textus cum eodem tenore prolata sint, ac alia plura in eodem capite verita: quæ si fiant, non videntur grauem culpam sacrilegij continere. At cum statim subiungat textus. *Processus iudicium secularium, ac specialiter prolatis sententias in eisdem locis omni robore firmitatis carere debere, efficitur sane culpam sacrilegij committi grauem, si ibi tales actus exerceas, & ita tenet Suar. t. 1. de relig. lib. 3. cap. 4. à num. 12.*

2. Ex quo inferitur non licere iudicibus secularibus summariam informationem facere in Ecclesia, eiusve cœmeterio. An illuc conuigentes gaudeant immunitate, quia illic iudicialia informatio, tamen non fit actus perfectus, quia non fit cum citatione partis: est tamen inchoatus, & eiusdem rationis, ac proinde sub eadem prohibitionem contineri debet. Sic Nauarr. *de orat. hor. quæst. canon. cap. 5. num. 49.* Quod tamen intelligendum est seculis necessitate, illa enim posita, sicut licet fit actus iudicialis in Ecclesia, ita etiam fit valde.

3. Dixi prohibitum esse omnem strepitum iudiciorum secularium, vt tacite infinuarem non prohiberi processum, & sententias à iudicibus Ecclesiasticis, quia hæc presumuntur pietatem concernere. Tum quia hic est fauor factus Ecclesiæ ministeris, & ita tenet glossa communiter recepta in *cap. deest, verbo secularium, & cap. 1. cap. cum in Ecclesiis de immunit. Ecclesiar. cap. relinq. de custodia Eucharistiæ, & tradit Nauarr. cap. 55. de orat. hor. canon. num. 36. & 44.* Ex his inferitur quid dicendum sit de aliis actionibus, quæ esto similitudinem habent cum placito, strepitum iudiciali, iudicialis actus non sunt. Dicendum ergo est, non esse prohibitas ex vi huius decreti, quia non est extendenda lex ultra verborum proprietatem. Quapropter non est prohibendum exercitum voluntarie iurisdictionis secularis, vt dispensatio electio, presentatio, & similia, Suar. *t. 1. de relig. lib. 3. de reuer. debita loci sacris, cap. 4. num. 13.* cum Panoimit & Syluest. Idem est de collatione gradus doctoratus, & similia, etiamsi autoritate regia concedatur; quia non est actus iurisdictionis contentioſæ, sed voluntariæ; & ad pietatem conducent, Nauarr. *cap. 5. de orat. n. 37.* Suar. *num. 15.* Per accidens fieri potest illicita, si cum strepitu, & tumultu chorearum, & ludorum diuina perturbantur conferratur, Suar. & Nauarr. *supra.*

PUNCTVM IV.

An concilia, confabulationes, contractus politici, & similia prohibeantur fieri in loco sacro?

1. Non esse horum rigorosam prohibitionem, nisi scandalum adſit, & notabilior diuina impediatur, plures Doctores censent.
2. Probabilis est esse præceptum Ecclesiasticum de illorum citatione.
3. Explicatur prohibita in *cap. deest, de immunit. Ecclesiar. in 6.*

1. Tota difficultas est in explicatione textus in *c. deest, de immunit. Ecclesiar. in 6.* vbi omnes hæc actiones prohibentur. Dubium tamen est; an vera, & rigorosa sit prohibitio? Plures Doctores existimant non esse, atque ita illorum transgressionem mortalem non esse, nisi ex contemptu, vel cum notabili impedimento diuinarum officiorum fiat: sic Nauarr. *de orat. & hor. canon. cap. 5. num. 42.* Angel. *verbo immunitatis, num. 5.* Tabiena eodem, & Syluest. *quæst. 2. num. 5.* Mauerius, qui in *supradicto cap. deest*, nullum est verbum præceptum respectu